

Erikoishammaslääkäri- koulutus

Osaamisen arviointi

Voimassa 1.8.2021–31.7.2022

Sisällysluettelo

HAMMASLÄÄKETIETEELLINEN DIAGNOSTIIKKA / SUUN MIKROBIOLOGIA	4
HAMMASLÄÄKETIETEELLINEN DIAGNOSTIIKKA / SUUPATOLOGIA.....	4
HAMMASLÄÄKETIETEELLINEN DIAGNOSTIIKKA / SUURADIOLOGIA	6
HAMPAISTON OIKOMISHOITO.....	6
KLIININEN HAMMASHOITO / KARIOLOGIA JA ENDODONTIA.....	7
KLIININEN HAMMASHOITO / LASTEN HAMMASHOITO.....	9
KLIININEN HAMMASHOITO / PARODONTOLOGIA.....	10
KLIININEN HAMMASHOITO / PROTETIIKKA JA PARENTAFYSIOLOGIA	11
SUU- JA LEUKAKIRURGIA	12
TERVEYDENHUOLTO	13

Tämä osaamisen arviointi -opas koskee niitä erikoistuvia, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden 1.8.2021-31.7.2022. Erikoistuvalla on aina mahdollisuus suorittaa koulutuksensa uusimman opetussuunnitelman ja Osaamisen arviointi -oppaan mukaan. Ennen valmistumistaan erikoistuvan on osoitettava osaamistavoitteiden täyttyminen, esim. olemassa olevien EPA-arviointien avulla.

Etapit ja luottamukseen perustuvat pätevyudet (Entrustable Professional Activities, EPA)

Osaamisen karttumista voidaan kuvata etappien tai EPA-arvioinnin avulla. Etapit ovat erikoistuvan kehittymistä viitoittavia virstanpylväitä, joiden saavuttamista dokumentoidaan itsearviointien ja havainnoinnin avulla. EPA on erikoisalan keskeinen työtehtävä tai toiminta, jonka kaikissa toimipisteissä työskentelevien alan erikoislääkärien voidaan olettaa hallitsevan. Toistuvien arviointien avulla vahvistetaan opittuja oikeita toimintatapoja ja korjataan väärinkäsityksiä. Osa keskeisistä työtehtävistä on mahdollista oppia nopeasti, osassa harjaantumiseen vaaditaan paljon työtä. Osaamisen karttuessa erikoistuvalla annetaan lisääntyvästi itsenäisyyttä, kunnes hän on saavuttanut erikoislääkäriltä edellytettävän osaamisen.

HAMMASLÄÄKETIETEELLINEN DIAGNOSTIIKKA / SUUN MIKROBIOLOGIA

Koejakso

Koejakso on osa erikoistuvan osaamisen arviointia. Koejakson aikana seurataan erikoistuvan osaamisen kehitystä ja motivoituneisuutta strukturoidun arviointilomakkeen avulla. Koejakson arviointi tapahtuu ennalta sovittujen ja tiedoksi annettujen osaamistavoitteiden mukaisesti. Katso tarkemmin opinto-oppaan kappale 4.7.1.

Koejakso.

Kuulustelu

Ajantasaiset valtakunnallisen erikoistumiskuulustelun vaatimukset ja ohjeet ilmoittautumiseen löytyvät kuulustelun [valtakunnallisilta verkkosivuilta](#). Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuva on opinto-oikeutensa saanut. Katso tarkemmin opinto-oppaan kappale 4.7.2.

Kuulustelu.

EPA-arviointi

Koulutettavan edistymistä ja osaamisen karttumista arvioidaan koulutuksen eri vaiheissa EPA-arvioinnilla. EPA:t laaditaan siten, että ne vaatimuksiltaan vastaavat erikoistuvan hammaslääkärin suun mikrobiologian erikoisalakohtaisia osaamisvaatimuksia. EPA-arviointeja suoritetaan koulutuksen aikana 10-20.

HAMMASLÄÄKETIETEELLINEN DIAGNOSTIIKKA / SUUPATOLOGIA

Koejakso

Koejakso (6 kk) on osa erikoistuvan osaamisen arviointia. Koejakson aikana seurataan erikoistuvan osaamisen kehitystä ja motivoituneisuutta strukturoidun arviointilomakkeen avulla. Koejakson arviointi tapahtuu ennalta sovittujen ja tiedoksi annettujen

osaamistavoitteiden mukaisesti. Katso tarkemmin opinto-oppaan kappale 4.7.1.
Koejakso.

Kuulustelu

Koulutuksen loppuvaiheessa suoritetaan valtakunnallinen kirjallinen kuulustelu sekä siihen kuuluvat kudospreparaatit.

Ajantasaiset valtakunnallisen erikoistumiskuulustelun vaatimukset ja ohjeet ilmoittautumiseen löytyvät kuulustelun [valtakunnallisilta verkkosivuilta](#). Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuva on opinto-oikeutensa saanut. Katso tarkemmin opinto-oppaan kappale 4.7.2.
Kuulustelu.

EPA-arviointi

Koulutusta arvioi puolivuositain erikoisalan vastuuhenkilö, koulutuspaikan vastuuhenkilö ja/tai lähikouluttajat erikoisalaan luodulla EPA-arvioinnilla.

EPA:t rakentuvat otsikoittain seuraavasti:

1. Suupatologinen osaaminen
2. Laadukas laboratoriotyöskentely, yksinkertaisen näytteen dissekointi
3. Laadukas laboratoriotyöskentely, haastavan näytteen dissekointi
4. Näytteiden tutkiminen ja immunohistokemialliset värjäykset lisätutkimuksina
5. Näytteiden tutkiminen ja immunofluoresenssitutkimukset lisätutkimuksina
6. Näytteiden tutkiminen ja molekyylipatologian tutkimukset lisätutkimuksina
7. Moniammatillisuus
8. Kudosnäytteen pikatutkimus
9. Patologian yksikön toiminta
10. Perehtyminen alan tutkimukseen
11. Suun limakalvosairaus-potilaan tutkiminen, hoitosuunnitelman laatiminen ja hoito (tapauskohtaisesti)

HAMMASLÄÄKETIETEELLINEN DIAGNOSTIIKKA / SUURADIOLOGIA

Koejakso

Koejakso on osa erikoistuvan osaamisen arviointia. Koejakson aikana seurataan erikoistuvan osaamisen kehitystä ja motivoituneisuutta strukturoidun arviointilomakkeen avulla. Koejakson arviointi tapahtuu ennalta sovittujen ja tiedoksi annettujen osaamistavoitteiden mukaisesti. Katso tarkemmin opinto-oppaan kappale 4.7.1.

Koejakso.

Kuulustelu

Erikoistuja osallistuu valtakunnalliseen erikoishammaslääkärikuulusteluun.

Ajantasaiset valtakunnallisen erikoistumiskuulustelun vaatimukset ja ohjeet ilmoittautumiseen löytyvät kuulustelun [valtakunnallisilta verkkosivuilta](#). Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuva on opinto-oikeutensa saanut. Katso tarkemmin opinto-oppaan kappale 4.7.2.

Kuulustelu.

HAMPAISTON OIKOMISHOITO

Koejakso

Koejakso on osa erikoistuvan osaamisen arviointia. Koejakson aikana seurataan erikoistuvan osaamisen kehitystä ja motivoituneisuutta strukturoidun arviointilomakkeen avulla. Koejakson arviointi tapahtuu ennalta sovittujen ja tiedoksi annettujen osaamistavoitteiden mukaisesti. Katso tarkemmin opinto-oppaan kappale 4.7.1.

Koejakso.

Kuulustelu

Valtakunnallinen loppukuulustelu.

Ajantasaiset valtakunnallisen erikoistumiskuulustelun vaatimukset ja ohjeet ilmoittautumiseen löytyvät kuulustelun [valtakunnallisilta verkkosivuilta](#). Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuva on opinto-oikeutensa saanut. Katso tarkemmin opinto-oppaan kappale 4.7.2. *Kuulustelu.*

Kliinisen potilastapauksen esittäminen valtakunnallisella foorumilla.

EPA-arviointi

Osaamisen edistymistä tarkastellaan EPA-arvioinnin avulla.

Koejakson aikana käytössä olevat EPAt:

- Oikomishoidon alkututkimus
- Potilastapaus hoidonsuunnitteluseminaarissa
- Kefalometrinen analyysi - terveyskeskus tai
- Kefalometrinen analyysi -sairaala

Myöhemmässä vaiheessa käytössä olevat EPAt:

- Oikomishoidon alkututkimus
- Potilastapaus hoidonsuunnitteluseminaarissa
- Kefalometrinen analyysi - terveyskeskus
- Kefalometrinen analyysi -sairaala
- Utility-intruusiokaaren valmistus
- Kliinisen potilastapauksen esittäminen valtakunnallisella foorumilla

KLIININEN HAMMASHOITO / KARIOLOGIA JA ENDODONTIA

Koejakso

Koejakso on osa erikoistuvan osaamisen arviointia. Erikoistujalle tulisi muodostua realistinen käsitys alan erikoislääkärin työstä ja omista edellytyksistään sekä

motivaatiostaan kouluttautua alalle. Samalla kouluttajille muodostuu arvio erikoistujan kiinnostuksesta hakea tietoa ja kehittää osaamistaan ja valmiuksiaan toimia erikoisalalle tyypillisissä työtehtävissä ja toimenpiteissä sekä kyvystä työskennellä alalle ominaisissa tiimeissä ja työyhteisössä. Koejaksolla arvioidaan myös erikoistuvan hammaslääkärin vuorovaikutustaitoja sekä mahdollista erityisosaamista ja paineensietokykyä.

Koejakson aikana seurataan erikoistuvan osaamisen kehitystä ja motivoituneisuutta strukturoidun arviointilomakkeen avulla. Koejakson arviointi tapahtuu ennalta sovittujen ja tiedoksi annettujen osaamistavoitteiden mukaisesti. Katso tarkemmin opinto-oppaan kappale 4.7.1. *Koejakso*.

Kuulustelu

Ajantasaiset valtakunnallisen erikoistumiskuulustelun vaatimukset ja ohjeet ilmoittautumiseen löytyvät kuulustelun [valtakunnallisilta verkkosivuilta](#). Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuva on opinto-oikeutensa saanut. Katso tarkemmin opinto-oppaan kappale 4.7.2. *Kuulustelu*.

EPA-arviointi

Osaamisen tasoa ja kehittymistä seurataan EPA -arviointien perusteella. EPA (entrustable professional activity), suomeksi ”luottamukseen perustuva pätevyys”, on ennalta määriteltujen kriteerien mukaisen, erikoisalalle ominaisen toiminnon osaamisen karttumisen dokumentointi. Kariologian ja endodontian erikoistumiskoulutuksessa EPA -arvioinnissa keskitytään alan keskeisiin diagnostisiin ja kliinisiin tehtäviin.

Koulutuksen aikana tulee suorittaa hyväksytysti 10-20 kariologian ja endodontian EPA:aa nousujohteisesti siten, että ne vastaavat sen hetkisen osaamistason vaatimuksia. Suoritettavien EPA-arviointien määrä voi vaihdella koulutettavien välillä, ja perustuu koulutettavan, ohjaajien ja alan vastuukouluttajan arvioon koulutettavan osaamisesta.

KLIIININEN HAMMASHOITO / LASTEN HAMMASHOITO

Koejakso

Koejakso on osa erikoistuvan osaamisen arviointia. Koejakson aikana seurataan erikoistuvan osaamisen kehitystä ja motivoituneisuutta strukturoidun arviointilomakkeen avulla. Koejakson arviointi tapahtuu ennalta sovittujen ja tiedoksi annettujen osaamistavoitteiden mukaisesti. Katso tarkemmin opinto-oppaan kappale 4.7.1.

Koejakso.

Kuulustelu

Erikoistuvan hammaslääkärin tulee suorittaa hyväksytysti lasten hammashoidon valtakunnallinen erikoishammaslääkärikuulustelu.

Ajantasaiset valtakunnallisen erikoistumiskuulustelun vaatimukset ja ohjeet ilmoittautumiseen löytyvät kuulustelun [valtakunnallisilta verkkosivuilta](#). Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuva on opinto-oikeutensa saanut. Katso tarkemmin opinto-oppaan kappale 4.7.2.

Kuulustelu.

Jos sivuosa-alueen suorittamiseen sisältyy kuulustelu, sovitaan siitä kyseisen oppialan erikoistumiskoulutuksen vastuuhenkilön kanssa.

EPA-arviointi

Lasten hammashoidon erikoistumiskoulutukselle on laadittu yksi EPA-arviointi.

EPA1: Maito- / pysyvän hampaan teräskruunut

Koejakson lopussa - ensimmäisen 6 kk:n aikana, edellytettävä taso on 3.

Erikoistumiskoulutuksen loppuvaiheessa edellytettävä taso on 5. Osaamisen arvio uusitaan, jos erikoistumispaikka vaihtuu (ESH, PTH).

KLIININEN HAMMASHOITO / PARODONTOLOGIA

Koejakso

Koejakso on osa erikoistuvan osaamisen arviointia. Koejakson aikana seurataan erikoistuvan osaamisen kehitystä ja motivoituneisuutta strukturoidun arviointilomakkeen avulla. Koejakson arviointi tapahtuu ennalta sovittujen ja tiedoksi annettujen osaamistavoitteiden mukaisesti. Katso tarkemmin opinto-oppaan kappale 4.7.1.

Koejakso.

Kuulustelu

Ennen koulutuksen päättymistä koulutettavan tulee osoittaa yliopiston määrittämällä tavalla, että hänellä on parodontologian alan erikoishammaslääkäriltä vaadittava osaaminen, joka täyttää valtakunnalliset erikoisalakohittaiset osaamistavoitteet. Osaamisen todentaminen tapahtuu toistaiseksi valtakunnallisella kuulustelulla.

Ajantasaiset valtakunnallisen erikoistumiskuulustelun vaatimukset ja ohjeet ilmoittautumiseen löytyvät kuulustelun [valtakunnallisilta verkkosivuilta](#). Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuva on opinto-oikeutensa saanut. Katso tarkemmin opinto-oppaan kappale 4.7.2.

Kuulustelu.

Todistuksen suorituksesta erikoishammaslääkärikoulutuksesta antaa yliopisto.

EPA-arviointi

EPA-arviointi otetaan käyttöön parodontologian erikoishammaslääkärikoulutuksessa. Toistaiseksi sellainen on määritetty koejaksolle:

1. Vaativan parodontologisen potilaan anamnestinen, kliininen ja radiologinen tutkiminen sekä mahdolliset lisätutkimukset

KLIININEN HAMMASHOITO / PROTETIIKKA JA PARENTAFYSIOLOGIA

Koejakso

Koejakso on osa erikoistuvan osaamisen arviointia. Koejakson aikana seurataan erikoistuvan osaamisen kehitystä ja motivoituneisuutta strukturoidun arviointilomakkeen avulla. Koejakson arviointi tapahtuu ennalta sovittujen ja tiedoksi annettujen osaamistavoitteiden mukaisesti. Katso tarkemmin opinto-oppaan kappale 4.7.1.

Koejakso.

Kuulustelu

Ajantasaiset valtakunnallisen erikoistumiskuulustelun vaatimukset ja ohjeet ilmoittautumiseen löytyvät kuulustelun [valtakunnallisilta verkkosivuilta](#). Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuva on opinto-oikeutensa saanut. Katso tarkemmin opinto-oppaan kappale 4.7.2.

Kuulustelu.

EPA-arviointi

Osaamisen tasoa ja kehittymistä seurataan EPA-arviointien perusteella. Protetiikan ja parentafysiologian erikoistumiskoulutuksessa EPA-arvioinneissa keskitytään alan keskeisiin diagnostisiin ja klinisiin tehtäviin.

Koulutuksen aikana tulee suorittaa hyväksytysti 10–20 protetiikan ja parentafysiologian EPA:aa nousujohteisesti siten, että ne vastaavat sen hetkisen osaamistason vaatimuksia. Suoritettavien EPA-arviointien määrä voi vaihdella koulutettavien välillä, ja perustuu koulutettavan aiemman hankkiman ammatillisen osaamisen tunnistamiseen sekä ohjaajien ja alan vastuukouluttajan arvioon koulutettavan osaamisesta.

Protetiikan osalta EPA-arvioinnit koostuvat potilaan purennan kuntoutuksesta irrotettavilla osaproteeseilla, kiinteillä hammaskantoisilla kruunu- ja siltaproteeseilla

sekä implanttikiinnitteisillä rakenteilla. Purentafysiologian osalta EPA arviointi koostuu seuraavista osa-alueista, joista ensimmäinen otetaan käyttöön 1.8.2021:

- TMD -potilaan kliininen tutkimus (DC/TMD Axis I)
- TMD -potilaan diagnoosin laatiminen (DC/TMD Axis I)
- TMD -potilaan psykososiaalisten kuormitustekijöiden arviointi (DC/TMD Axis II)
- Lihasperäisen TMD:n hoito
- Nivelperäisen TMD:n hoito
- Vaikea-asteisen, kroonistuneen TMD:n hoito moniammatillisena yhteistyönä

SUU- JA LEUKAKIRURGIA

Koejakso

Koejakso on osa erikoistuvan osaamisen arviointia. Koejakson aikana seurataan erikoistuvan osaamisen kehitystä ja motivoituneisuutta strukturoidun arviointilomakkeen avulla. Koejakson arviointi tapahtuu ennalta sovittujen ja tiedoksi annettujen osaamistavoitteiden mukaisesti. Katso tarkemmin opinto-oppaan kappale 4.7.1.

Koejakso.

Kuulustelu

Ajantasaiset valtakunnallisen erikoistumiskuulustelun vaatimukset ja ohjeet ilmoittautumiseen löytyvät kuulustelun [valtakunnallisilta verkkosivuilta](#). Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuva on opinto-oikeutensa saanut. Katso tarkemmin opinto-oppaan kappale 4.7.2.

Kuulustelu.

EPA-arviointi

Suu- ja leukakirurgian erikoishammaslääkärikoulutuksessa osaamisen arvioinnissa on käytössä seuraavat EPA:t:

Koejakso

1. Dokumentointi sairauskertomukseen
2. Päivystyspotilaan hoidon kiireellisyyden arviointi
3. Monisairaalan potilaan hampaiston saneeraus
4. Alaleuan viisaudenhampaan leikkauksellinen poisto

Muut

1. Komplisoitunut puretaan vaikuttava murtuma. Potilaan tutkiminen ja hoidon suunnittelu
2. Komplisoitunut puretaan vaikuttava murtuma. Leikkaushoito

TERVEYDENHUOLTO

Koejakso

Koejakso on osa erikoistuvan osaamisen arviointia. Koejakson aikana seurataan erikoistuvan osaamisen kehitystä ja motivoituneisuutta strukturoidun arviointilomakkeen avulla. Koejakson arviointi tapahtuu ennalta sovittujen ja tiedoksi annettujen osaamistavoitteiden mukaisesti. Katso tarkemmin opinto-oppaan kappale 4.7.1.

Koejakso.

Kuulustelu

Ajantasaiset valtakunnallisen erikoistumiskuulustelun vaatimukset ja ohjeet ilmoittautumiseen löytyvät kuulustelun [valtakunnallisilta verkkosivuilta](#). Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuva on opinto-oikeutensa saanut. Katso tarkemmin opinto-oppaan kappale 4.7.2.

Kuulustelu.

EPA-arviointi

Koulutettavan osaamisen arviointi tapahtuu vähintään puolivuositain tapahtuvissa koulutettavan, kouluttajan ja vastuukouluttajan tapaamisissa, joissa käydään läpi koulutettavan laatimaa kirjallista oppimisreflektiota. Reflektointi jäsentyy koulutusohjelman osaamistavoitteiden mukaisesti ja on karttuva. Reflektoinnissa koulutettava arvioi sitä, miten teoriaopinnot ja käytännön koulutus ovat auttaneet saavuttamaan koulutusohjelman osaamistavoitteita. Tapaamisessa arvioidaan reflektoinnin pohjalta, mikä on auttanut osaamisen karttumisessa, mitä osaamista vielä tarvitaan, miten osaamista täydennetään.

EPA:t tukevat karttuvaa arviointia. Niiden avulla arvioidaan koulutettavan osaamista terveydenhuollon erikoishammaslääkärin keskeisissä tehtävissä, joita voivat olla

- muistutukseen tai kanteluun vastaaminen [tämä EPA käytössä tässä vaiheessa]
- osallistuminen hyvinvointikertomuksen laatimiseen
- näytönastekatsauksen tekeminen
- osallistuminen toimintasuunnitelman laatimiseen
- hankkeen suunnittelu ja koordinointi (esim. suunterveyden tai työhyvinvoinnin edistäminen ja toteuttaminen)
- rakentavan palautteen antaminen
- kehityskeskustelujen käyminen esihenkilön roolissa
- varhaisen puuttumisen keskustelujen käyminen esihenkilön roolissa
- valmistelijana toimiminen (esim. hankintapäätös)
- päivittäisen toiminnan organisointi